

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

19-22 Aralık 2000 tarihleri arasında 20 hapishaneye eşzamanlı olarak düzenlenen ve “Hayata Dönüş” olarak adlandırılan operasyonlar sonucunda 28 tutuklu ve hükümlü ile 1 uzman çavuş ve 1 er yaşamını yitirmiştir. Operasyon sonucunda yüzlerce kişi yaralanmış ve onlarca insan sakat kalmıştır. Adli tıp verilerine göre operasyon sırasında bazı hapisanelerde kimyasal içerikli silahların/bombaların kullanıldığı rapor edilirken “yaşam hakkının” ihlal edildiği yönünde tazminat ödenmesi kararları bulunmaktadır. Dolayısıyla yukarda bahsi geçen olaylar dizisi henüz tam anlamıyla açığa kavuşmamıştır. Can güvenlikleri devlet tarafından sağlanması gereken tutuklu ve hükümlülerin öldürülmesi veya sakat bırakılmasıyla sonuçlanan olaylarla ilgili olarak yargı süreci de oldukça yavaş işletilmektedir ve zaman aşımı kaygısı kamuoyu tarafından dile getirilmektedir. Yaşanan olayların araştırılması ve gerçeklerin açığa çıkarılması için Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca **Meclis Araştırması** açılmasını arz ve teklif ederiz.

Tufan Köse
Tufan Köse

Veli AĞBABA

Malatya Milletvekili

GEREKÇE:

19-22 Aralık 2000 tarihleri arasında, tutuklu ve hükümlülerin F Tipi Hapishanelere nakledilmesi için bir dizi operasyon gerçekleştirilmiştir. Bu operasyon öncesinde tutuklu ve hükümlüler ile hükümet arasında bir anlaşmaya varılması amacıyla aydınlardan oluşan bir heyet operasyonun yapıldığı gün dâhil olmak üzere bir dizi görüşme gerçekleştirmiştir. görüşmeler devam ederken ve anlaşma noktasına yaklaşılmışken 20 hapishaneye eşzamanlı olarak operasyonlar düzenlenmiştir.

Operasyonlar binlerce asker, çevik kuvvet ve gardiyanın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 20 binin üzerinde gaz bombası kullanılan operasyonlarda 28 tutuklu ve hükümlü ile Ümraniye Kapalı Cezaevi'nde Uzman Çavuş Nurettin Kurt ile Çanakkale Kapalı Cezaevi'nde Mustafa Mutlu adlı iki asker de yaşamlarını yitirmiştir. Dönemin hükümet yetkilileri ölümleri “mahkûmların birbirini öldürmesi” olarak kamuoyuna duyurmuştur. Ancak adli tıp raporları koğuşlardan ateş edildiğine dair bir emareye rastlanmadığını ve ölümlerin çoğunun öldürücü

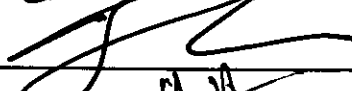
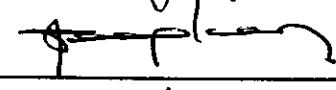
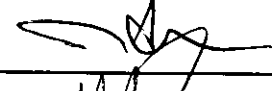
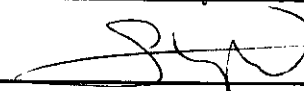
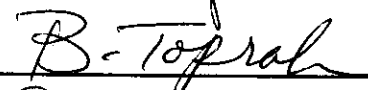
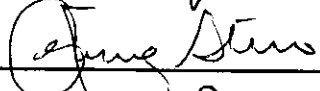
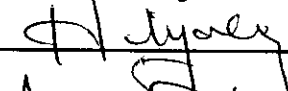
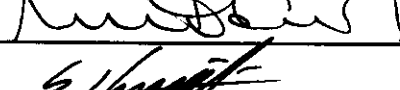
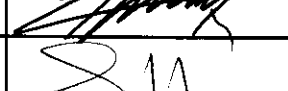
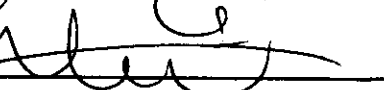
düzeyin üzerinde kullanılan gaz bombalarından, kimyasal bombalardan veya ateşli silahlardan çıkan kurşunlardan dolayı gerçekleştirildiğini belirtmektedir.

Bayrampaşa Hapishanesi'nde 6'sı kadın, tam 12 kişinin yukarıdaki nedenlerden öldürüldüğü dile getirilmektedir. Özellikle kadın mahpuslar kimyasal niteliği bilinmeyen gazlar nedeniyle tamamen yanmışlardır. Şefinur TEZGEL ile Seyhan DOĞAN adlı iki kadın tutuklunun kimlikleri bile tespit edilememiş, ailelerine bir poşete sığacak kadar küçülmüş ve kömürleşmiş "cesetler" verilmiştir.

Devam eden süreçte, ölüm orucu eylemlerinde hayatını kaybedenlerin sayısıyla birlikte ölü sayısı 100'ün üzerine, sakat sayısı 600'ün üzerine çıktığı bilinmektedir. Olay muhtelif şehir ve tarihlerde yargıya taşınmıştır. Olaylardan kısa bir süre sonra mahpuslar hakkında dava açılmış ve takipsizlikle sonuçlanmıştır. Mahkumların yakınları tarafından olayların ardından çeşitli davalar açılmıştır. Bazı davalar beraatla ya da küçük cezalarla sonuçlanırken, Bayrampaşa ve Ümraniye Cezaevleri gibi bazı cezaevlerinde yaşanan süreç ise halen yargı aşamasındadır. Bayrampaşa Cezaevi'ne yönelik gerçekleştirilen operasyonlar için sahte tutanaklar hazırlandığı, uydurma sicil numaralarına yer verildiği mahkeme heyetinin yetkili askeri kurumlardan talep ettiği belgelerden anlaşılmıştır. Bayrampaşa Cezaevi'nde askerlerin öldürdüğü Murat Ördəkçi'nin ailesinin İçişleri ve Adalet Bakanlığı aleyhine açtığı davada ise İstanbul 2. İdare Mahkemesi, yaşam hakkının ihlal edildiği gerekçesiyle 109 milyar lira para cezasına hükmetmiştir.

En temel hak olan yaşam hakkı, devletin güvencesi altındayken bizzat devlet tarafından ortadan kaldırılmıştır ve operasyonlar bizzat bakanlıklar, üst düzey bürokratlar tarafından yönetilmesine rağmen yargı karşısına sadece erler çıkartılabilmektedir. Örneğin Bayrampaşa Cezaevine yönelik açılan davada sadece 40 er yargılanmaktadır. Kamuoyu baskısı ve mahkeme heyetinin talepleri sonucu iki de astsubayın adı mahkemeye gönderilmiştir. Yukarıda anlatılan olaylar ilgili olarak gerçeğin açığa çıkarılması için Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca **Meclis Araştırması** açılması gerekmektedir.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA	
Haydar Aken	Kocaeli		3
Sema KALELİ	BURSA		4
AYKAN ERDEMİR	BURSA		5
YILMAZ SAĞIN	ANTALYA		6
Mehmet Hilal Kaplan	Kocaeli		7
Mehmet Ali Ediboglu	Hatay		8
Erkan Çengiz	İST.		9
SAKİNE ÖZ	MANİSA		10
Binnaz Toprak	İstanbul		11
Aytaç Atıç	Mersin		12
Nurettin Demir	Muğla		13
Aykut ERDÖĞÜ	İSTANBUL		14
Hulya Çelen	İzmir		15
Malik Eder Özdemir	Sivas		16
Emre Köprülü	Tekirdağ		17
Recep Gürhan	Edirne		18
İlhan CİHANER	Denizli		19
Serdar AKJÜNGER	İzmir		20
Cander KICEER	TEKİRDAĞ		21
Aydın Ayaydin	İstanbul		22
Ayşe Seher Akar	Balıkesir		23
Melike ONUR	İstanbul		24

